Publicat pe (https://www.bnm.md)

Piața financiară Supraveghere bănci Extinde Ascunde
Educația financiară

02.01.2025

Asistența de lichiditate în situații de urgență

Definiție/funcție	Asistența de lichiditate în situații de urgență (Emergency Liquidity Assistance , ELA) reprezintă un mecanism prin care Banca Națională a Moldovei (BNM) furnizează lichiditate băncilor solvabile și viabile care se confruntă cu probleme temporare de lichiditate, la deplina sa discreție și în condițiile stabilite de BNM. Această formă de asistență de lichiditate este o creditare de ultimă instanță, menită să stabilizeze banca, să prevină efectele negative ale crizelor de lichiditate asupra întregului sistem financiar și să asigure funcționarea stabilă și continuă a sistemului bancar. ELA nu este o soluție pe termen lung, ci o măsură temporară de urgență, fiind aplicabilă doar în condiții excepționale, fără ca o astfel de operațiune să fie parte componentă a politicii monetare.
Condiții de acordare	Asistența de lichiditate în situații de urgență se acordă băncilor în moneda națională la o rată a dobânzii penalizatoare, calculată în baza ratei aplicată la facilitatea de credit overnight, plus 2 p.p., pe un termen de până la 2 săptămâni, cu posibilitatea prelungirii pentru alte perioade de câte 2 săptămâni, dar nu mai mult de 3 luni sau, în mod excepțional, nu mai mult de un an, în condițiile stabilite de BNM în baza hotărârii Comitetului executiv al BNM, în cazul în care banca: — a epuizat toate sursele alternative de obținere a lichidității; — a adoptat un plan de finanțare credibil pentru soluționarea problemelor temporare de lichiditate. Valoarea activelor depuse drept garanții trebuie să acopere asistența acordată și dobânda aferentă în proporția determinată de BNM pe baza evaluării riscurilor asociate, dar nu mai puțin de 100%. Pe durata asistenței de lichiditate în situații de urgență, BNM verifică executarea măsurilor prevăzute pentru soluționarea problemelor de lichiditate din planul de finanțare aprobat de bancă și utilizarea ELA conform destinației. În vederea diminuării riscului de nerambursare, la acordarea ELA, BNM poate restricționa sau limita activitatea și/sau operațiunile băncii, inclusiv acordarea de credite și efectuarea de plasamente interbancare, să dispună limitarea deținerilor calificate în capitalul altor entități, să limiteze sau să interzică plata de dividende sau de dobândă, să impună cerințe de raportare suplimentare și alte măsuri.
	BNM poate accepta drept garanții la acordarea ELA următoarele categorii de active eligibile: — valori mobiliare de stat emise de Guvernul Republicii Moldova; — certificate ale BNM;

Activele acceptate drept garanții eligibile	— depozite și alte conturi la BNM, inclusiv rezerve obligatorii în valuta menținute în volum neschimbat; — depozite și alte conturi la o bancă acceptată de BNM, — creanțe pecuniare, cu excepția celor asupra persoanelor afiliate; — valori mobiliare corporative admise spre tranzacționare pe piața reglementată și/sau în cadrul unui sistem multilateral de tranzacționare, obligațiuni municipale și/sau corporative emise cu acoperire; — alte active financiare stabilite prin decizia Comitetului executiv. Activele emise, datorate sau garantate de banca însăși sau de o entitate cu care are legături strânse, nu se acceptă ca garanții. Activele calificate de BNM drept active eligibile pentru asistența de lichiditate în situații de urgență trebuie să întrunească anumite condiții. În principal, acestea nu trebuie să fie gajate, să fie în proprietatea băncii și liber tranzacționabile. Pentru creanțele pecuniare sunt stabilite criterii stricte de eligibilitate, inclusiv clasificarea în categoria „activ standard" și limitele de expunere față de debitori.
Modul de acordare , prelungirea termenului, majorarea sumei	— Până la apariția necesității acordării ELA, BNM monitorizează permanent o serie de indicatori care pot declanșa semnale de alertă timpurie privitor la potențiale probleme de lichiditate, ceea ce permite BNM să fie pregătită la momentul când o bancă, care se confruntă cu probleme temporare de lichiditate, se poate adresa la BNM cu o cerere în vederea obținerii asistenței de lichiditate în situații de urgență. Această cerere urmează să conțină informația cu privire la analiza situației și cauzele insuficienței temporare de lichiditate, suma și termenul, prognoza fluxurilor de numerar, modul de garantare, măsurile întreprinse deja de bancă. Concomitent cu cererea de solicitare a ELA, banca prezintă la BNM: 1. planul de finanțare și planul de acțiuni privind utilizarea conform destinației a resurselor ELA. Planul de finanțare va cuprinde măsurile cu privire la soluționarea problemelor de lichiditate ale băncii și va include toate sursele de lichiditate planificate de bancă pentru perioada ELA; 2. performanța financiară previzionată pentru următorii 3 ani; 3. declarația scrisă a consiliului băncii prin care se confirmă că toate alte surse disponibile de lichiditate au fost deja utilizate de bancă; 4. lista activelor disponibile pentru garantarea ELA. — Comitetul executiv (CE) al BNM decide cu privire la acordarea ELA luând în considerare solvabilitatea și viabilitatea băncii, activele disponibile pentru garantare, impactul acordării sau neacordării ELA asupra stabilității sistemului financiar, riscurile potențiale de contagiune, precum și impactul acordării ELA asupra realizării politicii monetare a BNM. — Prin hotărârea CE privind acordarea ELA se stabilește suma asistenței, termenul, rata dobânzii, activele acceptate drept garanție și alte condiții de acordare a ELA. — În baza hotărârii CE, cu banca se încheie contractul ELA, contractul de garanție financiară fără transfer de proprietate și/sau contractul de control. — Acordarea asistenței de lichiditate în situații de urgență se realizează inițial pe max. 2 săptămâni, cu posibilitate de prelungire și/sau majorare a sumei la solicitarea băncii, condiționată de plata dobânzii aferente perioadei anterioare și implementarea măsurilor de redresare a lichidității. Prelungirea se face prin contract nou/modificat și permite rambursarea parțială; rambursarea integrală

	se face la noul termen convenit. — Banca Națională poate respinge cererea de asistență dacă: banca nu îndeplinește condițiile regulamentare; documentația este incompletă; banca a acordat credite persoanelor afiliate peste limita de 1% din fondurile proprii; justificările pentru deficitul de lichiditate și sursele de rambursare sunt insuficiente; asistența afectează realizarea politicii monetare. — Băncile beneficiare sunt supuse monitorizării speciale și trebuie să informeze BNM în scris cu minimum 3 zile înainte de incapacitatea de rambursare sau necesitatea majorării/prelungirii asistenței. — Dacă prelungirea sau majorarea sunt refuzate, banca este obligată să ramburseze asistența în termenul contractual, în caz contrar BNM poate inițiia executarea garanției și aplica măsuri suplimentare prevăzute de cadrul de reglementare.
Determinarea valorii activelor acceptate drept garanții	BNM determină valoarea activelor acceptate drept garanții atât la momentul acordării ELA, cât și periodic pe durata acesteia, în conformitate cu Normele cu privire la evaluarea activelor acceptate de BNM ca garanții la acordarea creditelor băncilor, aprobate prin Hotărârea Comitetului executiv (HCE) nr. 211/2019; În cazul în care, ca rezultat al reevaluării periodice a activelor, se constată că valoarea acestora (cu aplicarea marjelor de protecție) scade sub nivelul soldului curent al ELA plus dobânda acumulată, BNM solicită băncii constituirea unor garanții suplimentare (apel în marjă), în 3 zile lucrătoare de la notificare. În cazul imposibilității constituirii garanțiilor suplimentare, banca este obligată să stingă anticipat asistența de lichiditate în situații de urgență în volum proporțional cu valoarea garanției suplimentare solicitate. Dacă valoarea activelor grevate depășește soldul asistenței de lichiditate acordate și dobânda acumulată, BNM restituie excesul de garanții, la solicitarea băncii. Pentru a limita frecvența apelurilor în marjă și restituirilor, se aplică pragul de declanșare conform pct.20 din Normele aprobate prin HCE al BNM nr.211/2019. Constituirea/restituirea garanțiilor în formă de instrumente financiare se realizează conform regulilor Depozitarului central unic al valorilor mobiliare, iar pentru alte active – conform contractelor încheiate cu banca. La constituirea garanțiilor suplimentare, BNM încheie cu banca un nou contract de garanție financiară fără transfer de proprietate și/sau contract de control, sau, cu acordul părților, acorduri adiționale la contractul existent.
Rambursarea asistenței de lichiditate în situații de urgență **Degrevarea de gaj sau executarea garanției**	La scadența asistenței de lichiditate în situații de urgență sau în termenele stabilite prin contract, banca rambursează suma împrumutată și dobânda aferentă către BNM, având posibilitatea de a efectua rambursarea anticipată cu plata dobânzii acumulate până la acea dată. Degrevarea de gaj a garanției este posibilă doar după rambursarea integrală a asistenței de lichiditate în situații de urgență și a dobânzii, precum și a penalităților, dacă este cazul, iar BNM restituie activele depuse ca garanție doar în cazul în care obligațiile financiare garantate au fost îndeplinite. Nerespectarea termenelor de rambursare, neplata dobânzii, lipsa garanțiilor suplimentare, raportarea de informații false sau utilizarea necorespunzătoare a ELA sunt considerate cauze ce determină executarea garanției. La apariția situațiilor indicate, BNM poate declara unilateral rezoluțiunea contractului ELA și executa garanțiile (prin compensare, vânzare sau însușire).

	Achitarea datoriei restante a băncii aferente asistenței de lichiditate în situații de urgență se efectuează în următoarea consecutivitate: achitarea penalităților, a datoriei la dobânzi, achitarea sumei principale. Datoria este considerată stinsă după achitarea integrală a asistenței și dobânzilor aferente, precum și altor plăți conform contractului de asistență de lichiditate în situații de urgență. Banca Națională poate aplica penalități conform contractelor încheiate cu banca.
Întrebări și răspunsuri	**Poate acorda BNM asistență de lichiditate în situații de urgență instituțiilor financiare nebancare sau altor agenți economici?** ELA poate fi acordată doar băncilor licențiate. Sistemul bancar este un element fundamental al sistemului financiar, însă este vulnerabil la șocuri de lichiditate semnificative și neașteptate. Băncile acordă împrumuturi persoanelor fizice și întreprinderilor pe termen lung, finanțând această activitate parțial prin atragerea depozitelor pe termen scurt. Dacă o bancă sănătoasă se confruntă cu o retragere bruscă și substanțială a acestor depozite, ea poate deveni ilichidă din cauza neconcordanțelor temporale între intrările și ieșirile de mijloace bănești. Deși băncile sunt obligate să mențină rezerve și mecanisme adecvate pentru a gestiona scenarii severe, dar plauzibile, aceste măsuri pot să nu fie suficiente în toate condițiile. În aceste cazuri ELA este un instrument rapid și eficient, care poate rezolva probleme temporare de lichiditate. **Cum diferă ELA față de alte tipuri de finanțare acordată de BNM?** În primul rând acestea diferă ca scop și context. ELA este o operațiune bilaterală și este acordată băncilor care se confruntă cu deficite acute de lichiditate, în timp ce operațiunile obișnuite de creditare (cum ar fi operațiunile de piață monetară sau facilitatea de creditare marginală fac parte din implementarea politicii monetare a băncii centrale, având ca scop suplinirea lichidității în sistemul bancar în ansamblu. Totodată, în cadrul ELA este acceptat în calitate de garanții un spectru mai larg de active eligibile, cu haircut-uri mai mari, iar rata dobânzii este mai mare decât la operațiunile de politică monetară pentru a descuraja băncile să apeleze la ELA, a reduce hazardul moral asociat și pentru a semnala natura extraordinară a operațiunii. **Dacă o bancă primește ELA, înseamnă că este aproape de faliment?** Solicitarea ELA nu presupune că o bancă este în faliment, dar indică faptul că instituția se află într-o situație de stres cauzată de deficitul temporar de lichiditate. Scopul ELA este de a preveni escaladarea unei probleme temporare de lichiditate într-o criză de solvabilitate și de a menține stabilitatea financiară. Multe bănci din diferite țări au utilizat ELA în perioade de turbulențe și și-au revenit cu succes.

	Cum se asigură BNM că nu va suporta pierderi de la acordarea ELA? Procesul de acordare ELA este unul rapid, dar riguros, punându-se accent pe analiza capacității băncii solicitante de a depăși problemele temporare de lichiditate și de a rambursa ELA în termenii stabiliți. Totodată, orice asistență ELA este acoperită integral de garanții financiare (active lichide de calitate înaltă) cu aplicarea măsurilor de control a riscului (haircut-uri, diversificare, supragarantare).
Cadrul normativ	— Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (art.5 alin.(1) lit. e), art.18 alin.(1), art.18[1]);Legea nr.548/1995 [1] — Regulamentului cu privire la asistența de lichiditate în situații de urgență, aprobat prin HCE nr. 343/2019;Reg. nr. 343/2019[2] — Norme cu privire la evaluarea activelor acceptate de BNM ca garanții la acordarea creditelor băncilor [3], aprobate prin HCE nr. 211/2019.

Tag-uri
ELA [4]
asistența de lichiditate în situații de urgență [5]
lichiditate în situații de urgență [6]
lichiditatea în situații de urgență [7]
Emergency Liquidity Assistance [8]

Sursa URL:
https://www.bnm.md/ro/content/asistenta-de-lichiditate-situatii-de-urgenta

Legături conexe:

[1] https://bnm.md/ro/content/lege-cu-privire-la-banca-nationala-moldovei-nr-548-xiii-din-21071995 [2] https://bnm.md/ro/content/regulament-cu-privire-la-asistenta-de-lichiditate-situatii-de-urgenta-aprobat-prin-hotararea [3] https://www.bnm.md/ro/content/norme-cu-privire-la-evaluarea-activelor-acceptate-de-banca-nationala-moldovei-ca-garantii-la [4] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=ELA [5] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=asistența de lichiditate în situații de urgență [6] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=lichiditate în situații de urgență [7] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=lichiditatea în situații de urgență [8] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=Emergency Liquidity Assistance